

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en genfremsættelse. Se beslutningsforslag nr. B 125 fra folketingsåret 1999-2000, Folketingstidende 1999-2000, forhandlingerne s. 7565 og tillæg A s. 6405 og 6408.

Forslagsstillerne er af den principielle opfattelse, at der for indførelsen af en dyrkningsfri bræmme på 2 m langs naturlige eller i regionplanen højt målsatte vandløb og søer anstændigvis må ske en kompensation til de bredejere, der er omfattet af indgrebet.

Folketinget vedtog den 20. december 1991 i forbindelse med vedtagelse af naturbeskyttelsesloven (lov nr. 9 af 3. januar 1992) § 69, stk. 1, i vandløbsloven (lovbekendtgørelse nr. 404 af 19. maj 1992 om vandløb). Bestemmelsen lyder således:

»Dyrkning, jordbehandling, plantning, jf. dog § 34, terrænændring, anbringelse af hegn, jf. dog § 29, og opførelse af bygværker må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 m langs naturlige eller i regionplanen højt målsatte vandløb og søer. Bestemmelsen gælder dog ikke for isolerede søer under 100 m².«

Der har i tidligere love eksisteret regler om faste beskyttelsesbræmmer ved vandløb af typisk 1 m, og forslagsstillerne er af den opfattelse, at 1 m er den naturlige bræmme, der til enhver tid må findes af hensyn til en god åkant. En god åkant holder sammen på vandløbsbredden, så strømmen ikke får jorden til at skride sammen og bremser jorderosion, der skyller mod vandløbet. Bredejerne langs vandløb har også en egeninteresse i at undgå, at der sker skred i åkanten, eller at der skylles jord ud i vandløbet, idet det hurtigt bliver omsat til et økonomisk problem, når vandløbet skal renses op.

Udvidelsen af bræmmen fra 1 m til 2 m ved lovændringen var bl.a. begrundet i, at »åkanten skal bevares og sikres i en stabil tilstand, så risikoen for udskridninger mindskes i forbindelse med jordbrugets anvendelse af tunge maskiner. Dette vil resultere i et mindsket behov for omkostningskrævende og miljømæssigt belastende oprensning. Den fysiske vandløbskvalitet vil udvikle sig i overensstemmelse med de hydrauliske kræfter i vandløbet og dermed sikre en vandløbskvalitet, der er tilfredsstillende i både af-

strømnings- og miljømæssig henseende«, hed det i bemærkningerne til bestemmelsen.

Det er forslagsstillerne opfattelse, at etablering af en dyrkningsfri bræmme på 2 m – eller for den sags skyld større bræmmer langs vandløb – er egnet som en bufferzone imellem intensivt udnyttede arealer og vandløb til væsentligt at forøge vandløbenes beskyttelse mod overfladeafstrømmende jord, fosfor og kvælstof m.v. og er egnet til at forebygge, at betydelige rensningsudgifter skal afholdes. Forud for udvidelsen af bræmmen fra 1 m til 2 m var det blevet drøftet, om bræmmen skulle udvides til 6 m, men det endte dog med en bræmme på 2 m.

Forslagsstillerne er enige i såvel de praktiske som de miljømæssige fordele ved en udvidelse af bræmmen fra 1 m til 2 m, men er ikke umiddelbart tilfredse med, at udvidelsen har karakter af en generel, erstatningsfri regulering, for hvilken der ikke skal ydes erstatning efter grundlovens § 73, og foreslår derfor i stedet, at der for udvidelse af bræmmen fra 1 m til 2 m ydes bredejerne en kompensation.

Justitsministeriet har i 1987 taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt indførelse af beskyttelseszoner omkring visse naturtyper er omfattet af grundlovens § 73. Justitsministeriet konkluderede, at indgrebet efter ministeriets opfattelse antages at have karakter af en generel, erstatningsfri regulering, idet ministeriet i sin argumentation blandt andet henviste til, at indgrebet har til formål at forhindre miljømæssige skader på de omfattede søer og vandløb m.v. og således tjener væsentlige samfundsmæssige interesser.

Justitsministeriets synspunkt om, at bræmmen er en erstatningsfri regulering deler forslagsstillerne ikke, men accepterer dog, at der er faldet en retslig afgørelse af spørgsmålet, jf. nedenfor. Forslagsstillerne bemærker, at spørgsmålet om, hvorvidt et indgreb har karakter af ekspropriation, beror på et samlet skøn over indgrebets beskaffenhed og på øjnene, som bedømmer indgrebet. Resultatet kan derfor blive forskelligt alt efter, hvad der indgår i bedømmelsen, og hvem der foretager denne. Og hvis indgrebet tjener væsentlige samfundsmæssige interesser, er forslagsstillerne uforstå-